

אוניברסיטת בר אילן

**חניכת פרחי ניהול בתוכנית להכשרת מנהלים:
מאפיינים של יחסים משמעותיים בין חונך לחניך
על פי תפיסותיהם של מנהלים-חונכים**

יהונתן קנלר

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות לקבלת תואר מוסמך

בבית-הספר לחינוך של אוניברסיטת בר אילן

תשע"ה

רמת גן

תקציר

התוכניות להכשרת מנהלי בית-ספר בארץ ובעולם משלבות הקניית ידע ניהולי ופדגוגי עם למידה פעילה. החלק המעשי כולל בתוכו תהליך של חונכות אישית, התופס בשנים האחרונות מקום יותר ויותר מרכזי בתוכניות ההכשרה. מטרת המחקר היתה לבחון מהם המאפיינים של יחסים משמעותיים בין חונך לחניך על פי תפיסותיהם של מנהלים-חונכים.

המחקר נערך בשיטה האיכותנית, וכלל ראיונות חצי מובנים עם 15 מנהלים-חונכים בתוכניות להכשרת מנהלים בשני מוסדות להשכלה גבוהה במרכז הארץ. ניתוח הנתונים בוצע על פי ארבעת הצעדים של ריצ'רדס ומורס (Richards & Morse, 2013): ארגון הנתונים וקידודם, ניסוח תמות ראשוניות, בחינת התמות המוצעות וניסוח תיאוריה העולה מתוך מסד הנתונים הגולמי.

מניתוח הראיונות עלו שישה מאפיינים מרכזיים של יחסים משמעותיים בין חונך לחניך בתוכניות להכשרת מנהלים: 1. נכונותו של המנהל החונך לשתף את החניך בקשיים ובהתלבטויות, ולהפגיש אותו עם מגוון רחב של בעלי תפקידים בבית-הספר, 2. יכולתו של המנהל החונך להעמיד את החניך במרכז, להתמקד בצרכיו ובשאיפותיו ולהתאים להם את המענה הנכון, 3. מידת הפניות של החניך לתהליך הלמידה, ונכונותו להתמודד בכנות ובאומץ עם חולשות ועם קשיים, 4. יכולתו של החניך להעניק למנהל החונך תובנות מקוריות, או פרספקטיבה חדשה על בית-הספר שהוא מנהל, 5. תדירות המפגשים בין החונך לחניך ואורכו של כל מפגש, 6. קיומה של מסגרת מקצועית שבה יוכל החניך לארגן את התובנות הרבות שאסף במהלך ההכשרה וללבן את הדברים.

המחקר יציע מסקנות הנוגעות הן לקובעי המדיניות, הן למנהלים החונכים והן לחניכי התוכניות להכשרת מנהלים ברחבי הארץ. חשיבותו של המחקר בכך שהוא עשוי לסייע לראשי התוכניות להכשרת מנהלים בישראל להכשיר את החונכים לתפקידם באופן יותר ממוקד, תוך שימת דגש על המאפיינים שהעלו המנהלים החונכים. בכך עשוי המחקר הנוכחי לסייע לאחראים על התוכניות להכשרת מנהלים, להפוך את פרק החונכות לבעל משמעות רבה יותר לחניכים ולחונכים.